VEILIGHEIDSREGIO
MIDDEN- EN WEST-BRABANT

BRANDWEER

ADVIES WAS-PALEN MOERDIJK-HAVEN

STATUS: DEFINITIEF 19-11-2025

OPSTELLER ADVIES

Dhr. C.A. Keijzer

Adviseur Crisisbeheersing – Alarmering en Opschaling

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

sander.keijzer@vrmwb.nl / 06 – 570 785 48

AANLEIDING

Gemeente Moerdijk heeft aangegeven dat het gebied ten zuiden van Shell Moerdijk (westelijk deel van het haventerrein) heringericht gaat worden, en er een nieuw Logistiek Park gebouwd (gaat) word(en) in de kom tussen de A16 en de A17. Het verzoek wat aan mij gedaan is als “Adviseur Crisisbeheersing – Alarmering en Opschaling” is het volgende:

- Breng in kaart hoe het huidig theoretisch bereik is van het Waarschuwings- en alarmeringsstelsel (hierna: WAS) in Moerdijk-Haven en de omliggende gebieden;
- Breng een advies uit over de noodzaak van het bijplaatsen van WAS palen in de twee genoemde gebieden.

ADVIES

Zoals omschreven in de onderbouwing op de volgende pagina’s acht ik het wenselijk dat de twee genoemde locaties binnen een theoretische WAS dekking komen te vallen.

Als eerste optie heb ik bekeken of het, in het kader van in stand houden, mogelijk is om te schuiven met de huidige WAS palen in de gemeente Moerdijk. Gezien het totaalbeeld in bijlage 1 acht ik dit onwenselijk en is mijn advies om dit niet te doen. Er is amper tot geen overlap in het bereik tussen de huidige WAS palen. Het verplaatsen van deze palen lijdt in alle gevallen tot het wegvallen van theoretisch bereik in andere delen van Moerdijk-Haven. Enkel palen SP03.029 en SP03.100 in Zevenbergen hebben een ruime overlap. Echter zou het verwijderen van paal SP03.029, voor hergebruik in Moerdijk-Haven, leiden tot een gebied in Zevenbergen dat zonder theoretisch bereik komt te zitten. Als naastgelegen dorp (effectgebied?) van Moerdijk-Haven acht ik dat niet wenselijk en is mijn advies om daar vanaf te zien.

Ondanks de landelijke stellingname om het WAS in stand te houden, zou ik toch adviseren het proces in gang te zetten om over te gaan naar het plaatsen van één nieuwe WAS paal in het gebied ten zuiden van Shell Moerdijk, en één nieuwe WAS paal op het Logistiek Park Moerdijk. Kanttekening hierbij is dat we later, wanneer er mogelijke posities van de palen bekend zijn, opnieuw het theoretisch bereik moeten bepalen. Hier gaan we zien welke locaties we in dat geval bereiken.

RISICO’S

Bij dit project zie ik één risico om rekening mee te houden. Dit betreft de stellingname in het land om vast te houden aan in stand houden van de huidige palen. In het slechtste geval geeft het NIPV aan dat er niet kan worden overgegaan tot plaatsing van nieuwe palen. In dat geval zal gemeente Moerdijk in samenwerking met Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant dit verzoek op andere tafels moeten agenderen. Dit kan tot vertraging in het project leiden.

Zie pagina 3 t/m 6 voor de onderbouwing!

HUIDIGE STATUS WAS

In de afgelopen jaren werd er toegewerkt naar het afbouwen, dan wel afschaffen van ons WAS. De visie destijds was dat we met systemen als NL-Alert voldoende alternatieven hadden voor het oudere WAS. Tevens zou op 01 januari 2025 het huidige contract van het ministerie van J&V met het NIPV verlopen, en zou deze niet meer verlengd worden.

Voorbereidend hierop is onze visie geweest om mee te gaan in het uitfaseren van WAS, uitgezonderd hoog risico gebieden. Hierbij dachten we onder andere aan Moerdijk-Haven en de omgeving van SABIC in Bergen op Zoom.

Na de komst van een nieuw kabinet (PVV, VVD, NSC en BBB) was er geen meerderheid meer voor het afschaffen van het WAS. NSC had expliciet in zijn verkiezingsprogramma staan het WAS te behouden. Daarnaast zijn er in de afgelopen jaren andere zaken gaan spelen. Er kwam oorlog op het Europees continent, en de dreiging van uitval van vitale infra werd een actueel thema. Met name op uitval Elektra kwam veel aandacht te liggen. Bij een black-out blijven zendmasten ongeveer nog 2 uur actief, daarna vallen ze uit. Dat zou betekenen dat na 2 uur (ongeveer) er geen mogelijkheid meer zou zijn om de bevolking te alarmeren middels NL-Alert. Ook dit gegeven heeft iets gedaan met de mening in het land over WAS.

In december 2024 ontvingen we een brief van het ministerie van J&V dat er toch besloten was het contract met het NIPV te verlengen. Hierbij is besloten dit te doen voor onbepaalde tijd. Stellingname hierbij is dat het WAS in stand word gehouden. Dat betekend dat de huidige palen worden behouden en onderhouden.

BEDOELING WAS

De bedoeling van het WAS is om mensen die zich buiten gebouwen bevinden te alarmeren dat zij naar binnen moeten gaan, de ramen en deuren moeten sluiten en de radio of televisie op de aangewezen rampenzender moeten zetten voor de nadere instructies. Het WAS is niet per definitie bedoeld voor de alarmering van personen die zich in gebouwen bevinden.

CASUS MOERDIJK-HAVEN

In gehouden overleggen met de ACB'ers van gemeente Moerdijk is erover gesproken dat het gebied ten zuiden van Shell Moerdijk anders wordt ingericht en gebruikt gaat worden voor bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken. Daarnaast is aangegeven dat in de kom tussen de A16 en de A17 een Logistiek Park wordt aangelegd. Het vermoeden bestaat bij gemeente Moerdijk dat deze gebieden buiten de theoretische dekking van het WAS vallen.

THEORETISCHE DEKKING WAS

Als we over het bereik van het WAS spreken, dan hebben we het over de theoretische dekking. De verplaatsing van geluid is afhankelijk van diverse factoren die het bepalen van een exact bereik moeilijk maken. Factoren die van invloed zijn:

- Meteo. De wind is een meespelende factor in de verplaatsing van geluid. Afhankelijk van de windrichting kan geluid in bepaalde richtingen verder komen als het theoretisch bereik.
- Hoge gebouwen/begroeiing. Wanneer de WAS paal naast een hoog gebouw of boom is geplaatst, dan kan dit de verplaatsing van het geluid beïnvloeden.

Vanwege bovenstaande redenen werken we met het theoretisch bereik. Deze is vastgesteld op een veilige 750 meter hemelsbreed die we in ieder geval kunnen bereiken, wanneer er geen hoge bebouwing/begroeiing in de weg zit. In praktijk kan het geluid dus verder komen afhankelijk van de windrichting.

KAARTMATERIAAL

Op verzoek van gemeente Moerdijk lever ik bij dit advies kaartmateriaal op met daarin het theoretisch bereik van de huidige WAS palen. De volgende kaarten zijn bijgevoegd:

- Bijlage 1: deze kaart geeft een totaaloverzicht van de WAS palen in Moerdijk-Haven en omliggende dorpen/gebieden. Op deze kaart zijn op basis van de LAT/LON bepaald waar de WAS palen staan, en voorzien van een cirkel op basis van een straal van 750 meter (theoretisch bereik). Bijzonderheid op deze kaart is dat ik ook WAS paal SP20.379 (Kerkplein 1 Strijensas) heb toegevoegd. Deze ligt aan de noordkant van Moerdijk Haven, maar ligt in een andere veiligheidsregio (Zuid-Holland Zuid). Later bij de overwegingen kom ik hier op terug.
- Bijlage 2: in deze kaart is ingezoomd op Moerdijk-Haven en het te ontwikkelen gebied ten zuiden van Shell Moerdijk. Hierdoor zijn de details tot op straatniveau zichtbaar.
- Bijlage 3: in deze kaart is ingezoomd op de door gemeente Moerdijk genoemde locatie voor het Logistiek Park Moerdijk. Hierdoor zijn details tot op straatniveau zichtbaar.

OVERWEGINGEN

- Landelijk is stelling genomen om het WAS in stand te houden (huidige palen behouden en onderhouden). Het bijplaatsen van WAS palen valt dus buiten deze landelijke stellingname.

- In het gebied ten zuiden van Shell Moerdijk is in de huidige situatie geen tot bijna geen theoretisch bereik van de huidige WAS palen. De dichtstbijzijnde paal SP03.026 dekt nog een stukje van de Chemieweg. Paal SP03.091 dekt een stukje van de Westelijke Randweg en de Megajoule. Het gehele tussenliggende gebied heeft geen theoretische WAS dekking.

- In het gebied in de kom tussen de A16 en de A17 (Logistiek Park Moerdijk) is in geheel geen theoretische WAS dekking.

- Moerdijk-Haven zou in de situatie van voor december 2024 (uitfaseren WAS) één van de locaties zijn waar we het WAS juist wel wilden behouden.

- Zoals aangegeven door gemeente Moerdijk dragen personen die werken bij gevaarlijke stoffen bedrijven (bepaalde categorieën) geen mobiele telefoon bij zich. Hierdoor zal een NL-Alert of CBIS alertering (als deze nog actief is) deze personen nooit bereiken.

- Juist in een gebied als Moerdijk-Haven is het belangrijk om een snelle alarmering van de bevolking te kunnen doen. Een alternatief als een omroepwagen duurt in deze te lang.

- WAS paal 20.379 (Strijensas) is de enige paal die noordelijk van Moerdijk-Haven aanwezig is. Deze paal heeft geen theoretisch bereik in Moerdijk-Haven. Verder staat deze paal in de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en kan dus niet vanuit onze meldkamer (Bergen op Zoom) worden geactiveerd. Hiervoor moet een verzoek worden gedaan aan de meldkamer Rotterdam, wat dus enige vertraging op kan leveren.

HOE NU VERDER

- Het nemen van het besluit tot het voornemen van bijplaatsen van de genoemde twee WAS palen is de taak van gemeente Moerdijk. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant treed hierin slechts adviserend op. Gemeente Moerdijk kan op basis van dit advies over gaan tot besluitvorming over een voornemen tot bijplaatsen.

- Er moet een vervolggesprek komen met het NIPV over dit voornemen. Dit gezien de stellingname dat er aan in stand houden wordt gedaan. Het bijplaatsen van nieuwe WAS palen is daarin niet voorzien. Gezien de bijzondere omstandigheden moet er aangegeven gaan worden dat we hiertoe wel over willen gaan. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is bereid dit gesprek te initiëren.

- Aan het plaatsen van nieuwe WAS palen zijn kosten verbonden. Deze kosten zijn voor gemeente Moerdijk. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant heeft hierin geen rol. Ook over de hoogte van de kosten kan ik geen uitlatingen doen. Dit zal gemeente Moerdijk met het NIPV inzichtelijk moeten maken.

- Nadat er groen licht is vanuit gemeente Moerdijk en het NIPV zal gemeente Moerdijk per genoemde locatie (locatie 1: ten zuiden van Shell / locatie 2: logistiek Park) een 2 á 3 tal locaties inclusief LAT/LON aan leveren aan de Adviseur Crisisbeheersing – Alarmering en Opschaling. Voor elk van deze locaties wordt een kaartje geleverd met het theoretisch bereik van deze mogelijke locatie. Aan de hand hiervan kan gemeente Moerdijk bepalen welke locaties de voorkeur hebben. Hiervoor kiest gemeente Moerdijk bij voorkeur een locatie op gemeentegrond (of van de Port of Moerdijk), een locatie die vrij van hoge bebouwing of begroeiing is en eenvoudig van elektriciteit te voorzien is.

- Na het kiezen van een voorkeurslocatie, aan de hand van het nieuwe kaartmateriaal met theoretisch bereik, moet er een schouw op locatie plaatsvinden. Deze wordt uitgevoerd door gemeente Moerdijk en het NIPV.

- Voorbereidend op het kiezen van een locatie van de te plaatsen WAS paal is het aan te raden om vast in kaart te brengen welke buizen, kabels en leidingen er op de betreffende locaties in de grond zitten. Er kan niet zomaar gegraven worden naast gasleidingen of andere transportbuizen. Dit is eveneens een taak voor gemeente Moerdijk.

- Nadat bij de schouw op locatie is vastgesteld dat de betreffende locatie geschikt is kan er opdracht gegeven worden aan het NIPV om tot plaatsing over te gaan.

SLOTCONCLUSIE

Ondanks de landelijke stellingname om het WAS in stand te houden, zou ik toch adviseren het proces in gang te zetten om over te gaan naar het plaatsen van één nieuwe WAS paal in het gebied ten zuiden van Shell Moerdijk, en één nieuwe WAS paal op het Logistiek Park Moerdijk.